

חידושי

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 780 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת בניסה: 777.

עלון מס' 655 שנה י"ד העלון מוקדש לע"נ מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף זצ"ל י"ג עבת תשפ"ד

ויחי - תוכן ענייני הפרשה

999 תפ"ד

- א. יעקב חי 17 שנות שלוה במצרים.
- ב. יעקב קורא ליוסף ומשביעו שלא יקברו במצרים, אלא בחברון (במערת המכפלה).
- ג. ברכת יעקב לאפרים ומנשה-ברכת הנצח של האבות לבנים.
- ד. ברכות יעקב לבניו "איש אשר כְּבַרְכְתוּ בְרַךְ אִתָּם".
- ה. פטירת יעקב אבינו ע"ה - בכיה ואבל במצרים שבעים יום.
- ו. עליית יוסף ואחיו לארץ ישראל לקבור את יעקב במערת המכפלה, עֲמָהָם באים כל עבדי פרעה, וזקני ארץ מצרים, ובדרך - ליד הירדן בְּגֵרֶן הָאֶטֶד - מספד גדול.
- ז. האחים מבקשים מיוסף מחילה על המכירה, ויוסף משיבם שאין בליבו תרעומת עליהם, וניחם אותם שהיה זה בהשגחת ה', כדי שיפרנסם בשנות הרעב.
- ח. גדולת יוסף ופטירתו, וּמְשַׁבֵּעַ את אחיו, שיעלו את עצמותיו לארץ ישראל לכשיגאלו.

פרשת ויחי מסיימת את חומש בראשית - ספר הישר. כתוב בפרשה (מ"ח, כ"ב): "וְאֵנִי נִתְתִּי לְךָ שָׁכֵם אֶחָד עַל אֶחֶיךָ אֲשֶׁר לְקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי בְּחָרְבֵי וּבְקִשְׁתֵּי". ארץ ישראל התחלקה לכל השבטים, אבל את העיר שכם יעקב נתן ליוסף במתנה, חלק אחד יותר משאר אחיו, משום ששם הוא נמכר על ידי אחיו. העיר שכם - מאז ומעולם ועד עצם היום הזה - היא עיר המועדת לפורענות. יוסף נמכר בה, דינה נטמאה שם, ועד עצם היום הזה זוהי עיר שלא מפסיקה להוציא פיגועי טרור קשות ואכזריות היוצאות מתוכה.

אך מנגד, המילה שכם בראשי תיבות: ש"ם כ'בוד מ'לכותו. היא עיר מקודשת, שיוסף, וכן מנשה ואפרים, קבורים בתוכה. והנה, יעקב אבינו מדגיש שאת העיר שכם הוא לקח מיד האמורי "בְּחָרְבֵי וּבְקִשְׁתֵּי". חרב וקשת הם שמות של כלי מלחמה. ואכן, שמעון ולוי נטלו איש חרבו, נלחמו באנשי שכם והרגו את כולם.

ברם, אונקלוס תרגם את המילים "בְּחָרְבֵי וּבְקִשְׁתֵּי" - "בצלותי ובבעותי", כלומר: בתפילתי ובבקשתי. בזה בא יעקב אבינו ולימד את בניו, לדורי דורות שכוחנו אינו תלוי בחרב, או בכל כלי מלחמה אחר. אם תתעורר איזושהי מחשבה בליבכם כי אתם, בכוחכם, בחרבכם ובקשתכם, ניצחתם את אנשי שכם - טעות גדולה היא בידכם! לא כוחכם ועוצם ידכם עשה לכם את החיל הזה! מה שהצלחתם לכבוש את שכם - אין זה אלא מכה התפילות והבקשות שהתפללתי לבורא עולם שיתן אותה בידכם!

רבנו ה**בן איש חי** זיע"א מביא בעניין זה סיפור: אדם הלך ביער, ולפתע ראה מולו אריה אימתני, הוא נתקף חרדה נוראה, ולא הצליח להעלות בדעתו כל רעיון איך להיחלץ ממנו. בצר לו, הרים את מקלו לכיוון האריה ועשה תנועה כאילו המקל הזה הוא רובה, והשמיע בפיו קול של יריה. והנה, הפלא ופלא! שני כדורים עפו לעברו של האריה, והוא נפל על האדמה פצוע, וכעבור שניות ספורות מת! האיש אחז במקלו והחל לחבקו ולנשקו: "איזה מקל פלאים אתה... ממש כמו מטהו של משה רבינו"... לפתע הוא שומע קול מעל ראשו. הוא הרים את ראשו וראה שעל העץ, גבוה, יושב צייד, עם רובה בידו. הצייד חיך לעומתו ואמר לו: "שוטה שבעולם! כלום באמת סבור אתה שהמקל שבידך הוא שהרג את האריה? אני הוא זה שהבחנתי במצוקתך ויריתי את הכדורים מהרובה שבידי והרגתי אותו. אילו לא הייתי כאן - היה האריה טורף אותך עם המקל שבידך"...

כחנו ועוצם ידנו אינם אלא מקלות עץ פשוטים שרק נראים כמביאים את הניצחון על האויב, ולמעשה הניצחון מושג ע"י היושב במרומים - הקב"ה, ומפיל את אויבנו תחתינו.

אדם מתהלך בעולם, ומולו ניצבים מידי פעם, "אריות". לאריות אלו יש כל מיני שמות. היום, למשל, קוראים לאריה הזה חמאס או איראן או חיזבאללה ואו כל ארגוני הטרור. מי הכסיל שיחשוב שאפשר לחסל את האריות האלו במקלות עץ? גם עם הטילים ומסוקי הקרב החדישים ביותר לא מצליחים להדביר את הטרור הגואה! אין זאת אלא שהכח האמיתי הוא כוח עליון ששולט ביקום כולו, ומשם מתנהלת המלחמה, ברצותו מצליחים יותר, וברצותו מצליחים פחות. הכל תלוי בזכותו ובמעשינו הטובים. הוא היורה, הוא המנטרל, וכל הדיבורים בסגנון: 'תקפנו, נטרלנו, חיסלנו' - אינם אלא דיבורי הבל. מחובתנו לעשות השתדלות - בתחבולות תעשה מלחמה, אך לזכור כי זוהי רק השתדלות, ובסופו של דבר הקב"ה הוא הפועל ועושה הכל.

שבת שלום

"וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף אֵל תִּירְאוּ... אֱלֹקִים

חֲשֵׁבָה לְטֵבָה" (נ, י"ט-כ') - צער לשכינה

החיד"א - רבי חיים יוסף אזולאי זיע"א היה מספר, שמעת מרבי חיים בן עטר בעל 'אור החיים' הקדוש זיע"א סיפור זה: מעשה באדם עשיר תקיף וחצוף וגם היה קרוב למלכות, שזילזל ופגע בכבודו של תלמיד חכם וירא שמים אחד. פנה אליו ה'אור החיים' הקדוש וביקש מהתלמיד חכם שימחול לעשיר ויעשה שלום. השיבו החכם בענוות חן, כבר תיכף ומיד לאחר מעשה מחלתי לו, ונימק פשר זריזותו, היות ובזוהר נאמר, כי חטאים של ישראל מכבידים על כנפי השכינה, אם כן איפוא כל רגע ורגע שלא אמחול לעוון העשיר הלז, הרי יש צער לשכינה הקדושה, מהכבדה נוספת שנגרמה בגללי, לכן מיהרתי למחול לו, ועל ידי זה למנוע צער מהשכינה. כששמע ה'אור החיים' הקדוש את נימוק החכם הוא נהנה ושיבחו מאוד.

והחיד"א הקדוש חוזר ומשנן סיפור זה פעמים רבות, רק בספרו 'מראית עין' הוא מביאו ארבע פעמים, ומציין היות ועניין זה יקר בעיני והוא יסוד בעבודת ה', צריך לחזור עליו כמה וכמה פעמים.

"וְעֲשִׂיתָ עִמָּדֵי חֶסֶד" (מ"ז, כ"ט) - ללמוד תורה

וגם לעזור בבית

מסופר על אברך בן תורה שנכנס אל הרה"ק מבריסק רבי יצחק זאב הלוי סולובייציק זיע"א, והתאונן כי אשתו דורשת ממנו לעזור בבית בטיפול הילדים, הוא טוען שיש לו פטור כי תלמוד תורה כנגד כולם, עם מי הצדק? השיב לו הגאון: הלא אפשר לקיים שניהם, כשהייתי אברך אב לשלושה ילדים מה עשיתי, הושבתי ילד אחד על ברך אחת, השני על הברך השניה, בידי נענעתי את עריסת התינוק, וגם שקעתי בלימוד.

“וַיְבָרְכֶם בַּיּוֹם הַהוּא לְאִמּוֹר בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל”

לְאִמּוֹר יִשְׁמַךְ אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה” (מ"ח, ב)

כל הברכות שהאבות הקדושים ברכו לבניהם, כמו אברהם ליצחק, ויצחק ליעקב, לא נאמר בהם שהברכה הזו תישאר כברכה שבה יברך כל אדם את בניו, רק על ברכה זו נאמר כן, כמו שפרש"י: הבא לברך את בניו, יברכם בברכתם ויאמר איש לבנו 'ישמך אלקים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה', וא"כ נראה שברכה זו היא גדולה וחשובה מאוד ומועילה, ובאמת נשארה ברכה זו כנוסח הברכה של איש לבניו לדורות.

ומה המיוחד שהיה באפרים ומנשה שראוי להתברך בהם? כשנתבונן נראה שאכן יש בזה דבר שהוא ראוי להיות לדוגמא ולברכה, אחת המידות הכי גדולות היא מידת הקנאה, וכבר אמר הרא"ש (בארחות חיים): אל תתן בלבבך קנאה שזו היא חולה רעה שאין לה רפואה, ואמר קהלת, ראיתי את כל המעשים אשר נעשו תחת השמש והיא קנאת איש מרעהו, ועוד אמר 'רַקֵּב עֲצָמוֹת קִנְיָה' (משלי י"ד, ל) - כי הקנאה גורמת לאדם לרקב עצמות ממש מכאב והתמרמרות, ואשרי לו לאדם אם יכול להגיע בתיקון נפשו שלא תשלוט עליו, ותהיה לו עין טובה על חבריו.

הבה נתבונן, מנשה הוא הבכור וראוי היה להקדימו בכל דבר, וכן עשה יוסף שלקח את אפרים בימינו משמאל אביו, ואת מנשה בשמאלו מימין אביו, דייק להגן שלא תהיה פגיעה בבכורתו של מנשה, אבל יעקב אביו שכל את ידיו וישת על ראש אפרים את יד ימינו ושמאלו על ראש מנשה, והקדימו בברכתו להקדימו בברכה, בדגלים, ובחנוכות הנשיאים.

אפשר לנו לשער את הפתעתו ואת צערו של מנשה על עלבון גדול הזה, הרי ידע מה חשיבותן של ברכות יעקב, גם יוסף עצמו נבהל, כמו שמעידה התורה, "וַיֵּרָא יוֹסֵף כִּי יָשִׁית אָבִיו יָד יְמִינוֹ עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם וַיֵּרַע בְּעֵינָיו" אבל מנשה עצמו לא הגיב ולא אמר ולא עשה כלום, לא בשעת מעשה, ולא לאחר מכן, האם דבר פשוט הוא? הרי קשה מאוד הוא לאדם לסבול ולראות עצמו פחות מחברו, ועל זה נכשלו רבים ונאבדו, כפי שמובא ב'מסילת ישרים' (פ"א) מי גרם לירבעם, מי גרם לקרח, מי גרם למרגלים, מי גרם לשאול, מי גרם ליואב, נוראות להתבונן בזה בעומק ודקות העניין! ומה גם שהבכור יישאר לנצח פחות בכבודו מאחיו הקטן?

יעקב אביו שראה את צדקתו וענוותנותו של מנשה גם בעת קשה זו עבורו, ציווה שברכתו זו תישאר ברכה לנצח וכל אדם יברך את בניו 'ישמך אלקים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה', ותישאר ביניהם אהבת אחים נאמנה. וזו ברכה יקרה, שיוכל אדם לעמוד במצבים מעין אלו בשלמות הנפש, ומכאן פתח למידות טובות, ולגאולה השלמה, שְׂבָאִין קנאה אין שנאה.

[דבריהם זכרונם]

וַיִּצְוּ אֶל יוֹסֵף לְאִמּוֹר אָבִיךָ צְנֵה לְפָנַי מוֹתוֹ

לְאִמּוֹר” (נ, ט"ז)

את מי שלחו בני יעקב ליוסף אחר פטירת אביהם?

שלוש דעות מצינו בחז"ל: א. התרגום יונתן בן עוזיאל וכן בתרגום ירושלמי מובא: ששלחו את בלהה שפחת רחל ליוסף, וצ"ע שמהכתוב משמע שהשליחים היו רבים שנאמר 'וַיִּבְךְּ יוֹסֵף בְּדַבְרָם אֵלָיו'.

ב. רש"י מביא ששלחו את בני בלהה שהיו רגילין אצלו, שנאמר 'וְהוּא נָעַר אֶת בְּנֵי בְלָהָה'.

ג. ה'ספורנו' כתב ציוו לעבדי יעקב.

“וְעֲשִׂיתָ עִמָּדֵי חֶסֶד וְאַמֶּת אֵל נָא תִקְבְּרֵנִי

בְּמִצְרַיִם” (מ"ז, כ"ט) – **חסד של אמת**

וברש"י: חסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת, שאינו מצפה לתשלום גמול.

שאל 'הכתב סופר' זצ"ל, מפני מה צריך היה יעקב אביו להדגיש ליוסף שיעשה עמו חסד של אמת, הרי כל חסד שעושים עם המת הוא 'של אמת'? והרא"ם (רבי אליהו מזרחי זצ"ל) מוסיף ומקשה, הלא יוסף קיבל שכר עבור טרחתו, כי ניתנה לו שכר כנחלה וגם ניתן לו חלק הבכורה, ששני בניו נהפכו לשבטים.

ומתוך, שבשעה שיעקב ביקש מיוסף שיקברו במערת המכפלה, עדיין לא נתן לו את שכרם ואת הבכורה ועשה זאת לשם שמים. אך עדיין נשאר קשה אם יעקב חשב לתת לו שכר על פעולתו, למה קרא לזה חסד של אמת? מתוך 'הכתב סופר', יעקב ידע שיוסף יתקשה לעזוב את מצרים, ופרעה לא יסכים לכך, אבל גם ידע שהבא לעשות מצוה לשם שמים, הקב"ה עוזר ומסייע לו, אך בתנאי שעושה זאת שלא על מנת לקבל פרס, אבל אם עושה זאת בשביל שכר, לא תהיה לו הסייעתא דשמיא הדרושה. לכן ביקש ממנו שתהיה כוונתו לשם חסד ואמת, ולא לתשלומין.

וזה 'וְעֲשִׂיתָ עִמָּדֵי חֶסֶד וְאַמֶּת' - הגם שאשלם לך, תעשה עם כוונה לשם חסד שעושים עם כל המתים, כדי שתהיה לך סייעתא דשמיא.

והסביר 'הכתב סופר' שיש שני סוגים של עושי חסד. יש כאלו העושים חסד מפני שמרגישים הכרח חברתי לעשות כן. שאם בא עני לפתח ביתו, פעמים רבות נותן לו צדקה מפני שמרגיש שאינו יכול לשלוח את העני ריקם, או מפני שלא רוצה להיות גרוע מאחרים הנותנים, חסד זה נקרא חסד של שקר.

חסד של אמת הוא חסד שעושה בכוונה להיטיב לשני, ולא בגלל אי נעימות להשיב את פניו ריקם.

כל השנים שיוסף זן ופרנס את אביו כשהיה במצרים, היה חייב לעשות זאת גם אם לא היה רוצה, מפני הבושה ממצרים שפרעה א"ל 'בְּמִיטֵב הָאָרֶץ הוֹשֵׁב אֶת אֲבִיךָ', ולכן חסד זה לא יכול להיחשב כחסד של אמת. אך בקשת יעקב לקברו בארץ ישראל הייתה כנגד כבוד יוסף, שלכבוד ולתפארת היה נחשב אילו נקבר יעקב במצרים, וכן היה רצון פרעה (רמב"ן פסוק ל"א), ויוסף מילא רצון אביו בלב שלם.

“מִי אֵלֶּה” (מ"ח, ח) – **להתפלל על הילדים**

וברש"י: שאינם ראויים לברכה.

יש להתאמץ בתפילה עבור בנים מהוגנים - למען לא ניגע לריק. תמיד תהיה תפילה שגורה בפי האב והאם להתפלל על בניהם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מדות טובות, ויכוונו מאוד בברכת אהבה רבה ובברכת התורה בשעה שאומרים 'ונהיה אנחנו וצאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה', וכן כשאומרים בתפילת ובה לציון "למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה" (עטרת זקנים א"ח סימן מ"ז והביאו המ"ב שם סק"י).

ובמקום אחר מביא המשנה ברורה (סימן קכ"ב סק"ח) בשם ה'חיי אדם' שנכון וראוי לכל אדם להתפלל בכל יום שלא תמוש התורה מפיו ומפי זרעו וזרע זרעו, ושיהיו כל יוצאי חלציו עובדי ה' באמת.

**וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בְּנֵי אֶרֶץ פְּנֵץ וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
בְּמַעְרַת שְׂדֵה הַמְּכַפְלָה” (ג, י"ג) - מבצע לילי
של ילד בן שמונה - סיפור**

שיחת הטלפון שקיבל קובי סגל הפתיעה אותו מאוד. זה היה בוקר קשה, שבו אביו, ר' פינחס סגל, החזיר את נשמתו ליוצרו, והוא בן 85 שנה.

ר' פינחס התגורר בבני-ברק, אבל בימיו האחרונים אושפז במרכז הרפואי הדסה בירושלים, ושם נפטר בכ"ה בשבט תשע"ג. "הייתי שבור ומבולבל", מספר עורך הדין וההיסטוריון יעקב סגל, תושב מיתר שבדרום. "מעולם לא חוויתי אָבֵל על בן משפחה קרוב, ולא כל-כך ידעתי מה לעשות. עם זה, חשבתי שהואיל ואביו נפטר בירושלים, אולי כדאי שייקבר בעיר הקודש".

סגל פנה אל גיסו, שיש לו יותר ניסיון במצבים כאלה. "אנא בדוק היכן אפשר למצוא מקום קבורה בירושלים".

בשל מצוקת מקומות לקבורת קרקע בירושלים קשה מאוד להשיג מקום קבורה אלא בתשלום גבוה.

הגיס פנה אל 'חברה קדישא' השייכת לעדת חסידים, מאחר שהנפטר בא ממשפחה של חסידי גור. אמנם הוא לא היה בעל חזות חיצונית של חסיד גור, אבל היה לו קשר עמוק לחסידות זו. עם עלייתו לארץ, אחרי ששרד את מחנות ההשמדה בשואה, נסע קודם כול לאדמו"ר 'אמרי אמת' מגור. "כיצד נוכל לדעת שאכן הנפטר קשור לחסידות גור?" נשאל הגיס. סגל ביקש מגיסו למסור כי הגבאי בבית הכנסת הגוראי שבו התפלל אביו יוכל לאשר זאת.

חלפו שתי דקות וסגל קיבל שיחת טלפון. מעברו השני של הקו היה איש ה'חברה קדישא'. "אנחנו נקבור את אביך בירושלים, בלי שתצטרכו לשלם אפילו פרוטה אחת", הדהים את סגל. "רק תבחרו, הר הזיתים או הר המנוחות". האיש אף הציע לשמור עוד קבר לצד האב, בעבור רעייתו, לאחר מאה ועשרים שנותיה, במחיר סביר לגמרי.

סגל הנרגש הודה לאיש מקרב לב. ואכן, כפי שהובטח כך היה. ההלוויה נערכה בירושלים, לפי כל המנהגים המקובלים, והאב נטמן בהר המנוחות.

"רק במהלך ימי השבעה תפסתי פתאום שהעובדה שאבי נטמן בחלקת קרקע בלי תשלום אינה טבעית כלל", מספר סגל. "התחלתי לתהות לפשר הדבר, ואז נזכרתי בסיפור שאבי סיפר לנו: אבי נולד בעיר ויילון שבפולין. בעיר התגוררה קהילה יהודית מפוארת, בת כעשרת-אלפים נפש. סבי, ר' יעקב סגל (שאני קרוי על שמו), היה דמות ידועה בעיר. הוא שימש גבאי בית הכנסת ואף התנדב ב'חברה קדישא' המקומית. הסיפור אירע בשנת תרצ"ו (1936). אחד מדייני העיר היה הרב חיים סרבניק. הוא היה יהודי נשוא פנים ודמות נערצת. באותם ימים השתוללו באזור מגיפות. הדיין חלה, וכאשר מצבו החמיר, הועבר למרכז רפואי בקרקוב. אך למרבה הצער מצבו הידרדר והוא נפטר.

בשל המגיפות אסר החוק הפולני להעביר מתים מעיר לעיר. הנוהל קבע שיש לקבור את הנפטר במקום שבו נפטר ובאותו יום. לא הועילו הפצרות בני המשפחה ופניות בני הקהילה. הרב סרבניק נקבר בבית העלמין העירוני של קרקוב, והשלטונות אפילו לא התירו לעשות לו 'טהרה'. הקבורה נערכה בלי מניין ואמירת קדיש, והנפטר נטמן בארון ברזל אטום, בניסיון למנוע את הפצת המחלה. כך האמינו באותם ימים.

היהודים בעיר ויילון זעמו, ותבעו להעביר את הנפטר לעיר מגוריו. לאחר מאמצי שתדלנות רבים ניתנה הסכמה, בתנאי שהנפטר יונח בארון עץ שיוקף בארון פח, שאותו יקיפו בארון עץ, כדי לשוות לו מראה מכובד. כך נערכה ההלוויה בוויילון, בליווי כוח משטרה גדול, שעקב אחר מסע ההלוויה עד בית העלמין.

כשבועיים לאחר ההלוויה נשמעו דפיקות על דלת ביתו של סבי. 'מי שם?' שאלה סבתי. 'ענקל בלאכנר ויענקל גלר', נשמע קול מבעד לדלת. השניים נכנסו פנימה והציגו לפני סבי את תכניתם הנועזת. סבי נענה ופנה אל מיטתו של אבי, שהיה אז בן שמונה בלבד, והעירו משנתו.

בחסות החשיכה יצאה הקבוצה אל בית העלמין היהודי. במקום המתינו להם עוד כמה יהודים ויחד החלו בחפירת הקבר והוצאת הארון. סבי, שהיה מאנשי ה'חברה קדישא', סייע בעריכת הטהרה, שהייתה קשה מאוד לביצוע, מאחר שזה כבר היה כעבור יותר משבועיים מהפטירה. אבי עמד לצידו וסייע לו במלאכה, על אף הקושי הגדול.

בתוך כך עמלו כמה אנשים על בניית ארון קבורה חדש. אחרי שעות של עבודה באישון לילה הונח הנפטר בארון העץ ונטמן שוב באדמה.

אבי סיפר כי המראות הקשים והריח הנורא לא הרפו מכל העוסקים במלאכה. כשבוע לאחר אותו לילה לא הצליח סבי להכניס דבר מאכל לפיו. כל דבר שניסה לאכול - הקיא... ומסיים ער"ד סגל: "אבי סיפר לנו את המעשה בפשטות גמורה. הוא לא חש שסבי והוא עשו מעשה יוצא דופן. בימי השבעה חשבתי לעצמי שכאשר ילד בן שמונה עושה מעשה נאצל כל-כך, הוא זוכה לשכר משמיים מידה כנגד מידה, כמאמר הגמרא (כתובות עב:). כך זכה אבי להיקבר בהר המנוחות בירושלים בלי עלות".

**וַיִּרְאוּ אֶחָי יוֹסֵף כִּי מֵת אָבִיהֶם, וַיֹּאמְרוּ, לוֹ
יִשְׁטְמֵנוּ יוֹסֵף” (ג, טו)**

אחרי הסתלקות רבי יצחק מוורקי מילא את מקומו בנו, רבי מנחם-מענדל. הוא הסתגר יותר בחדרו ועסק בעבודת הקודש שלו, אך כשחלפו הימים החל להרגיש שידידיו ומכריו משכבר חשים תרעומת עליו, שאינו פותח לפניהם את דלתותיו כבעבר.

אמר להם: כתוב בתורה: "וַיִּרְאוּ אֶחָי יוֹסֵף כִּי מֵת אָבִיהֶם, וַיֹּאמְרוּ, לוֹ יִשְׁטְמֵנוּ יוֹסֵף". ורש"י מפרש: "שהיו רגילין לסעוד על שולחנו והיה מקרבן, ומשמת יעקב - לא קירבן". ולכאורה, מדוע באמת לא קירבם?

הסביר הצדיק: כשיעקב חי, היה הוא הרבי והמנהיג, וממילא יכול היה יוסף להתרועע עם אחיו. אבל אחרי פטירתו נעשה יוסף המנהיג, ונאלץ לסגור מעט את הדלת בפניהם; ואילו הם חשבו שהוא עושה זאת מחמת שנאה...

”עַד כִּי יָבֵא שִׁילּוֹ” (מט, י) - האצטלה מוכנה

כשה'חפץ חיים' נסע ברחבי המדינה למכור את ספרו 'משנה ברורה', ראו שיש עימו אצטלה חדשה של משי, ארוזה בחבילה, שלא לבשה מעולם. כששאלו אותו למה הוא נושאה עימו אם אינו לובשה לעולם, ענה בתמימות: בכל רגע אנו מצפים לשמוע את שופרו של משיח, וכיצד אספיק להשיג ברגע האחרון בגד חדש לכבודו. [עיטורי תורה]

”ויקרבו ימי ישראל למוות” (מז, כט) -

תעלומת הצוואה - סיפור

ר' אהרן מרגלית, שספרו האוטוביוגרפי 'אתהלך', המגולל את סיפורו האישי, הרטיט לבבות ברחבי העולם כולו, סיים את הרצאתו. נושא ההרצאה באותו ערב, בשנת תשע"א (2011), היה על הקשר שבין הורים לילדיהם ועל החובה המוטלת על הילדים להעריך את השקעת ההורים בהם.

המשתתפים בהרצאה הקיפו את הרב מרגלית בשאלות, והוא השיב בסבלנות על כל שאלה. כשסיים פנה לעבר רכבו. בחניון עמדו שני בני זוג והמתינו לו.

"נהניתי מאוד מההרצאה", פתחה האישה, "והחלטתי להתקשר לבעלי כדי להיוועץ בך בסוגיה משפחתית כאובה". בעלה של האישה סיפר כי הוא בן בכור מבין שמונה אחים ואחיות. אביו, שהיה בעל ממון, נפטר לפני כחודשיים. האב היה אדם מסודר ומחושב. את צוואתו הפקיד בידי רב בית הכנסת. את הצוואה צילם בשמונה עותקים, וכל אחד ואחד מהם חתום בחתימת ידו. הוא ביקש מהרב שאחרי מותו ימסור את הצוואה לילדיו.

אחרי ה'שבעה' מילא הרב את בקשת הנפטר. הוא זימן את כל הילדים והקריא להם את הצוואה. האב פירט את נכסיו, שהסתכמו ב-11 מיליון שקלים. את הכסף הורה האב לחלק שווה בשווה בין שבעת ילדיו שאחרי הבכור. לבכור עצמו לא הוריש מאומה...

הילדים עיינו בעותק שנמסר לכל אחד ואחת מהם. כתב היד היה בהיר, נקי ומסודר. ניכר היה שהדברים נכתבו לאחר מחשבה, ביישוב הדעת.

המשפחה הייתה בהלם. הבן הבכור לא ידע את נפשו. איך זה ייתכן? מדוע יקופח חלקו? אחת האחיות הציעה להתעלם מהצוואה ולהתחלק ברכוש בשווה, אך הבכור סירב ואמר שיש לקיים את רצון אביו.

"אינני מבין מדוע ציווה כך", אמר האיש בקול שבור לרב מרגלית. "הלוא הייתי הבן האהוב והקרוב אליו..."

שעה ארוכה שפך הבן את ליבו. "אני מוותר על הכסף, אבל רוצה להבין למה? איך אבי עשה לי דבר כזה?! המחשבות האלה אינן מניחות לי". הרב מרגלית האזין לדברים בתדהמה. הוא עיין בצוואה, לאורו של פנס הרחוב, וראה כי אכן היא כתובה בשיקול דעת מלא. מה יאמר? איך יוכל לסייע לאדם השבור העומד מולו? ופתאום נצנצה קרן אור במוחו. "אביך היה אדם חכם ומסודר, וחייבת להיות סיבה טובה להחלטתו", אמר. "בוא ננסה לחשוב יחד".

"אדרבה!" השיב הבן. "לדברך, מצבו הקוגניטיבי של אביך טרם פטירתו היה מצוין. האם פגעת בו אי-פעם?..."

"האמן לי ר' אהרון, חוץ ממשובות ילדות אינני מצליח להיזכר בדבר!"

הרב מרגלית שאל לעיסוקו. "אני אברך הלומד בכלל", השיב האיש. "אבי אהב את העובדה שאני היחיד מבין בניו שנשאר בין כותלי בית המדרש, והעניק לי מלגה חודשית קבועה".

"כמה ילדים יש לך?..."

"שנים-עשר, בלי עין הרע. כולם כבר נישאו, ברוך ה' האחרון התחתן לפני כשלוש שנים".

"האם אביך עזר לך בנישואי הילדים?"

"בוודאי. לכל נכד במשפחה נתן אבי עשרת-אלפים שקלים, ולי נתן נוסף על כך חמישים אלף דולר לכל חתונה, מאחר ששאר אחיי היו מסודרים כלכלית ואילו אני חייתי בדוחק.

ואגב, לפני שלוש שנים אבי ביטל את צוואתו הראשונה וכתב את זו השנייה. לא ידוע לנו מה תוכנה של הראשונה".

חיוך קל נמתח בזווית פיו של הרב מרגלית, והוא אמר: "חמישים אלף דולר כפול שנים-עשר מסתכמים לשש-מאות אלף דולר. בתוספת המלגה החודשית יוצא שקיבלת יותר משלושה מיליון שקלים, בעוד יתר אחיך התחלקו יחדיו באחד-עשר מיליון שקלים. לפי החשבון הזה נמצא שקיבלת בדיוק פי שניים מכל אחד ואחת מאחיך"!

צמרמורת אחזה באיש. אכן, בסך הכול קיבל פי שניים מכולם!

דמעות הקלה פרצו מעיניו. "אם כן, מדוע אבי לא כתב זאת בצוואה? מדוע נגזר עליי להתבזות לפני כולם?" מלמל.

"אביך הניח שתבין זאת", הסביר הרב מרגלית. "מטבע הדברים יש לאדם הכרת הטוב, והוא זוכר את מי שעזר לו, ובוודאי כשמדובר באביו. נראה שאביך החליט לשנות את צוואתו אחרי שסיימת לחתן את ילדיך, כשסיים לתת לך, כהוראת התורה, פי שניים משאר ילדיו.

"ייתכן שלא רצה לכתוב זאת בפירוש, כדי שלא לעורר את קנאת האחים. הוא ציפה שתבין זאת בעצמך"...

נהרה עלתה על פני בני הזוג. האיש אמר לאשתו כי עליהם לערוך סעודה מיוחדת לכל בני המשפחה, ובמהלכה יספר את הדברים ויוכיח לכולם עד כמה נהג אביהם כראוי.

"יהיה בזה כיבוד אב גדול", אמר הבן, "וגם דיבורי הלשון הרע עליו או עליי ייפסקו".

"עלינו לחפש תמיד את נקודת הזכות", מסכם הרב מרגלית. "גם אם לא הצלחנו, עלינו לנסות שוב ושוב, משום שתמיד הנקודה הזאת קיימת".

[על-פי סיפורו של הרב מרגלית]

חזק חזק ונתחזק

**בברכת התורה
רוח ברינה**

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רזה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה חיים קיומסר בן חורשדי: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רזה בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: חתון בת חביבה: האובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחת: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הרס-הודיה, תמר, ועל, מיכל שרה בני פאולה בנימין בן צילה.

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זוהרה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר זוהרה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליוזר: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הגר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל לימור הודיה, ושחנה בנות תורן יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מונה: שירה בת שושנה הדס הודיה בת פאולה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 47209

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים